

v. 1173–1254: monolog posla

- o poslovi už jsme si něco řekli + si přečtete toto a příbuzná hesla v knize prof. Stehlíkové Antické divadlo

- důležité je si uvědomit, že monolog posla představuje narativní, epizující prvek v tragédii, což znamená, že drama tu přebírá postupy jiného žánru (eposu, epické poezie), který diváci důvěrně znali (vzpomeňte na rapsody recitující homérské eposy, soutěž v recitování epických básní byla součástí různých náboženských svátků a agonických akcí typu olympijské či istmické hry) – je to tedy analogický princip, jako když v agonu dramatik parafrázuje soudní přelíčení

? Při čtení přemýšlejte, jaký má pasáž dramatický účinek. Udělal Euripides dobře, že zprávu o H. smrti realizoval právě takto (a ne třeba prostřednictvím dialogu)? Proč to napsal právě takto?

- v powerpointu (PP) v ISu máte mapku možné H. cesty po břehu Sáronského zálivu. Naznačení místa děje je důležité, aby si divák v hlavě začal scénu imaginárně konstruovat, aby si ji dokázala představit konkrétně, a byl tedy do děje skutečně vtažen (srv. např. v. 1195–1200).

- v. 1180: zase tu máme ty mladé H. druhy, kteří s ním na začátku hry zpívali hymnus k Artemidě a byli s ním nejspíš na scéně v průběhu celého agonu (formálně se jedná o druhý sbor, což je v dochovaných tragédiích spíš neobvyklé, ale objevuje se to, např. v Oresteii)

- v. 1184: vyhnání (exil) v antickém Řecku znamená, že člověk dál nemůže žít ve své obci (např. v Athénách) a musí odejít někam jinam, buď v rámci Řecka, nebo klidně do ciziny. V klasickém období (ze kterého Euripidův Hippolytos pochází) to byl velmi obvyklý typ trestu – např. trest smrti byl málo užívaný a vyhrazený jen pro nejtěžší zločiny. Místo hrdelního trestu se uplatňoval právě exil, protože pro Řeky s jejich láskou ke konstruktivním a racionálním řešením představoval smysluplný způsob, jak člověka potrestat: obec se zbaví delikventa a tak se znovunastolí řád, zároveň viník má možnost se poučit a žít jinde správným způsobem dál. Což se skutečně dělo, cizí obce exulanty přijímaly a za jistých okolností jim nakonec mohlo být uděleno i občanství, a každopádně měli nějaká práva, jistě mohli např. vlastnit majetek a vykonávat některá méně prestižní povolání. Přesto si exil nemůžeme představovat jako procházku růžovou zahradou – jistě to musela být velmi traumatizující zkušenost. Představte si, jak se cítíte, když vás třeba opustí partner. V tomto případě vás opouští úplně všichni, rodina, přátelé, známí, ztrácíte životní jistoty, musíte odejít do neznáma a začít tam všechno od začátku.

- v. 1189: viz obrázek vozu v PP

- v. 1192: to se brzy splní

- v. 1194: na několika místech řecký originál hry jednoznačně popisuje H. jako skvělého vozataje. Je to proto, aby o to víc vynikla hrůza jeho neštěstí = nezvládl řízení ne proto, že by nebyl dost dobrý, ale protože zasáhla vyšší moc (on s tím nemohl nic dělat, i kdyby byl dobrý, jak by chtěl – v něčem to připomíná Oidipa)

- v. 1206: vlna je jistě odpozorována z reality – připomíná vzednutí moře jako následek podmořských seismických otřesů (prostě malé tsunami), srv. např. zánik mínojské civilizace na Krétě (např. <http://magazin.cz/cestovani/9915-civilizace-ktere-zahadne-zmizely-ze-sveta>)

- v. 1208: srv. v. 979 – Skeiron byl bandita, který nechutným způsobem shazoval lidi z útesu (najděte si příslušný mýtus), ve v. 979 ho Th. zmiňuje aby dokázal, že si svou silou a

válečnickou zdatností dokáže se vším poradit (v intelektuálnějším problémech ovšem selhává, vzpomínáte, jak jsme o charakteristice Th. mluvili posledně). Zde, ve v. 1208, se připomínka vrací ne ani tak z nějakých kauzálních důvodů, ale spíš aby divák pocítil potěšení z opakování (a samozřejmě i proto, aby se v divákově mysli neustále držela myšlenka toho, že za H. zkázu může Th. – ostatně divák ho má před očima, jak stojí na scéně a poslouchá bez stopy pohnutí poslův monolog)

- v. 1209: podobně na Isthmu sídlil bandita Sinis, srv. v. 977 a příslušnou legendu; zmínka o Asklépiově myslu zřejmě jen dotváří geografický obraz krajiny (taková svatyně skutečně byla na pobřeží Sáronského zálivu poblíž Epidauru)

- v. 1223: když se kůň zakousne do udidla, nejde ho už otěžemi řídit (řízení otěžemi totiž probíhá tak, že táhnete za otěže a uzda se zařezává koni do koutků – když se do uzdy zakousne, ať za otěže táhnete, jak chcete, nezařízne se)

- v. 1241: důležitý verš – proč?

? co se z monologu dozvídáme o postavě posla (jaký má vztah k H. apod.)?

? jaké konkrétní epické prvky v poslově monologu nacházíme?

v. 1255–1267 – končí se 4. epizoda

? jak se zde jeví Th.?

v. 1268–1281: 4. stasimon

- zde bychom očekávali nářek sboru nad H., ale jak jsem říkala posledně, sbor už nad ním nařikal v předstihu ve 3. stasimonu →

? o čem je tedy toto stasimon, poslední, které sbor zazpívá, a proto velmi důležité? proč si Euripides nechal tuto pozičně tak silnou píseň sboru pro něco jiného než pro pouhý threnos (nářek)? asi má na mysli něco důležitějšího pro celkové vyznění hry – co to je?

? podobá se tohle stasimon některé z předchozích písní sboru? ano, když se tak ptám, že? ☺
všimněte si např. v. 1274 – nezrcadlí nějakou myšlenku, mytologický příběh... z některého z předchozích stasimů?

- v. 1277–1279 je klasický výčet, který zkrátka znamená „všechno“ – všimněme si však, že lidé jsou ve výčtu speciálně vytčeni, proč?